

Newrologiýa nerw ulgamynyň näsazlyklary bilen meşgullanýan lukmançylyk pudagy, soňky ýyllarda ajaýyp ösüşleri başdan geçirdi. Bu ugur, migren we epilepsiýa ýaly umumy meselelerden başlap, Altsgeýmer we Parkinson ýaly çylşyrymly kesellere çenli giň gerimi öz içine alýar. Beýniň çylşyrymly işlerini düşünmek, bu ýagdaýlary netijeli anyklamak we bejermek üçin möhümdir.

Newrologiýanyň iň gyzykly ugurlaryndan biri beýni-kompýuter interfeýsleriniň (BCI) ösüşidir. Bu enjamlar beýni bilen daşarky enjamlaryň arasynda göni aragatnaşygy üpjün edýär, agyr maýyplygy bolan adamlar üçin täze mümkinçilikleri hödürleýär. Soňky ösüşler BCI-leri has ygtybarly we elýeterli etdi, ulanyjylara protez agzalary dolandyrmaga, aragatnaşyk gurmaga we diňe pikirleri bilen daşky gurşaw bilen täsirleşmäge mümkinçilik berýär.

Newrologiýadaky başga bir möhüm öňegidişlik, beýni şekillendiriş maglumatlaryny seljermek üçin emeli intellektiň (AI) ulanylmagydyr. AI algoritmleri beýni skanirlemesinde adam gözünden sypyp biljek nagyşlary we näsazlyklary anyklap biler, bu bolsa irki we has takyk diagnozlara getirýär. Bu tehnologiýa, esasanam, newrodegenerativ keselleriň irki alamatlaryny anyklamak üçin örän umytly bolup, möhüm zeper ýetmezden öň çäre görmäge mümkinçilik berýär.

Newrologiýa, şeýle hem durmuş ýörelgesiniň beýniniň saglygyna täsirini öwrenýär. Barlaglar, zygiderli fiziki işjeňligiň, deňagramly iýmitlenmegiň we akyl maşklarynyň nerw ulgamynyň näsazlyklarynyň döremek töwekgelçiligini ep-esli azaldyp biljekdigini görkezdi. Alymlar beýniniň saglygyny ösdürmegiň we kognitiw pese gaçmagyň önüni almagyň täze ýollaryny zygiderli açýarlar, sagdynlygyň bitewi çemeleşmesiniň ähmiýetini nygtaýarlar.

Netijede, newrologiýa pudagy çalt ösýär, öňdebaryjy gözlegler we tehnologiýa ösüşler nerw ulgamynyň näsazlyklarynyň has gowy anyklanmagyna, bejerilmegine we önüni alynmagyna ýol açýar. Beýniň syrларыny açmaga dowam edýändigimizde, geljek bu ýagdaýlardan täsirlenenleriň durmuşyny gowulandyrmak üçin uly umyt berýär.

Baýrammuhammet BAÝHANOW
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk
uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohrurgiýa
kafedrasynyň assistenti